

Novela zákona o ovzduší má zlepšit jeho kvalitu ve městech a obcích. Dnes prošla prvním čtením ve Sněmovně

28.6.2024 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Rozšíření počtu firem, které budou nepřetržitě sledovat emise škodlivých látek, jednoznačná pravidla pro jednorázová měření emisí, ale i pravidla pro firmy, která mají omezit prašnost při stavbách i demolicích.

To má přinést novela zákona o ovzduší, kterou dnes poslanci poslali do druhého čtení. Součástí novely je také snížení administrativy, digitalizace a zkvalitnění podkladů pro rozhodování orgánů ochrany ovzduší

„Je potřeba provést komplexní novelizaci zákona o ochraně ovzduší. Všechna nová opatření mají společné cíle – zlepšit kvalitu ovzduší ve městech a obcích, více využívat digitální nástroje a snížit nadměrnou administrativu. Firmy budou muset nově minimalizovat prašnost na stavbách, při rekonstrukcích či demolicích, a omezovat šíření prachu. Kromě toho zavedeme také rozšíření kontinuálního měření emisí a nová opatření především v oblasti jednorázového měření emisí. Výsledky z nich budou nově předávány jen digitálně, do centrálního systému je budou zadávat přímo měřicí skupiny, takže firmám odpadne administrativa s tím spojená. A díky povinnosti nepřetržité kontroly technologie skončí dohady, zda firmy skutečně požívají například filtry nebo odlučovače průběžně, i když se znečišťující látky měří například jen jednou za rok,“ vysvětluje ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

Povinnosti nepřetržité kontroly technologie nebo opatření ke snižování emisí se podle návrhu novely dotkne od počátku roku 2026 zhruba 7 700 zdrojů, u kterých provozovatel zjišťuje úroveň znečišťování pouze jednorázovým měřením emisí většinou jednou za rok.

Kontinuální měření emisí pro různá odvětví a odstupy pro obydlí kvůli zápachu z výroben

Od začátku roku 2028 se rozšíří povinnost kontinuálního měření emisí na sektory tavení skla a nerostů, petrochemie, výroby vápna, dřevotřísky apod. Cílem je zkvalitnění monitoringu emisí u emisně významných zdrojů. Nová bude i povinnosti ohlašování výsledků kontinuálního měření emisí v (téměř) reálném čase elektronicky prostřednictvím informačního systému kvality ovzduší ČHMÚ. Díky tomu bude možné získat okamžitý přístup k údajům.

Další důležitou součástí novely zákona o ovzduší je zavedení minimálních vzdáleností obytné zástavby od zdrojů znečištění a naopak, a to kvůli obtěžování prachem a zápachem. Při plánování výstavby pro bydlení nebo občanskou vybavenost nebo naopak při umístění nového, například výrobního podniku v blízkosti domů, bude muset obec počítat s minimální vzdáleností odstavu. Ta se bude podle návrhu pohybovat obvykle okolo 200 metrů, maximálně až 500 metrů. Minimální vzdálenosti budou stanoveny pro vybrané typy činností a ploch ve vyhlášce a jejich hodnoty budou pevně dané.

Méně prachu ze staveb ve městech a obcích i vyšší sazby poplatku za znečištění

Lidem pomůže také nová povinnost pro stavebníky, kteří budou přímo ze zákona muset minimalizovat prašnost zejména ve městech a obcích. „Například pomocí postupné odkrývky

povrchu, protiprašnými sítěmi na lešeních při rekonstrukci fasád, minimalizací spádových výšek při přesypech materiálů nebo díky rychlému vysazování zeleně kolem staveb,” vyjmenovává ministr životního prostředí.

Součástí motivace ke snižování emisí je také zavedení nových sazeb u poplatku za znečišťování ovzduší s platností od roku 2025, u nichž se zohlední inflace z posledních let. O inflaci by se pak poplatky měly podle novely zákona upravovat každoročně. Cílem není vybírat peníze pro stát, ale dosáhnout takové výše, která bude motivovat k dalšímu snižování emisí znečišťujících látek do ovzduší.

Zefektivnění nízkoemisních zón pro lepší ovzduší v obcích

„A nakonec měníme také nastavení nízkoemisních zón, které jsou v legislativě přes deset let, ale nikdo je nepoužíval. Obce, které se rozhodnou je zavést, si budou moci samy nastavit konkrétní parametry. Například, že do zavedené zóny nesmí jezdit vozy určité starší emisní kategorie, případně bude možné jejich vjezd zpoplatnit. Zkrátka chceme, aby radnice mohly najít takové řešení, které v konkrétním městě nejlépe pomůže zvýšit kvalitu ovzduší,” dodává ministr Hladík.

Nová pravidla také ruší některé podmínky, které dnes v řadě míst zcela znemožňují zavedení nízkoemisní zóny. Jedná se například o využívání objízdné trasy po stejně kvalitní komunikaci, plošné výjimky pro rezidenty a fyzické označování aut emisními plakety. Novela naopak zavádí evidenci vjezdu do nízkoemisní zóny pomocí poznávacích značek a propojení údajů s registrem vozidel, stejně jako možnost zavést individuální výjimky pro rezidenty podle klíče, který si v mezích zákona určí sama obec.

Stejně tak bude radnicím umožněno lépe reagovat v případě smogových situací, kdy budou moci regulovat více oblastí než jen silniční dopravu. To znamená například dočasně zvýhodnit veřejnou dopravu nebo zlepšit kvalitu ovzduší v místě třeba dočasným omezením spalování v otevřených ohništích, případně vytápění doplňkovými zdroji, jakými jsou třeba krby nebo regulací prašné činnosti například ze staveb.

Stejně tak bude radnicím umožněno lépe reagovat v případě smogových situací, kdy budou moci regulovat více oblastí než jen silniční dopravu. To znamená například dočasně zvýhodnit veřejnou dopravu nebo zlepšit kvalitu ovzduší v místě třeba dočasným omezením spalování v otevřených ohništích, případně vytápění doplňkovými zdroji, jakými jsou třeba krby nebo regulací prašné činnosti například ze staveb.

https://www.mzp.cz/cz/news_20240628_Novela-zakona-o-ovzdusi-ma-zlepsit-jeho-kvalitu-ve-mestech-a-obcich-Dnes-prosla-prvnim-ctenim-ve-Snemovne